

METODOLOGIA

de aplicare a planului de învățământ pentru copiii cu vârsta cuprinsă între 3 și 6/7 ani

1. Planul de învățământ pentru nivelul preșcolar prezintă o **abordare sistemică**, în vederea asigurării continuității în cadrul celei mai importante perioade de dezvoltare din viața copilului.
2. **Intervalele de vârstă** (37 – 60 luni și 61 – 84 luni), care apar în planul de învățământ, precum și **categoriile și numărul de activități** sunt rezultatul corelării realităților din sistem cu *Reperete fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani* și cu tendințele la nivel mondial în domeniu.
3. **Dezvoltarea copilului** este dependentă de ocaziile pe care i le oferă rutina zilnică, interacțiunile cu ceilalți, organizarea mediului și activitățile/situațiile de învățare, special create.
4. **Activitățile de învățare** reprezintă un ansamblu de acțiuni cu caracter planificat, sistematic, metodic, intensiv, organizate și conduse de cadrul didactic, în scopul atingerii finalităților prevăzute în curriculum. Desfășurarea acestora necesită **coordonarea eforturilor comune ale celor trei parteneri** ai procesului de predare-învățare-evaluare, respectiv: **cadre didactice, părinți, copii**, dar și a colaboratorilor și partenerilor educaționali din comunitate a căror implicare este la fel de importantă. În desfășurarea acestora accentul va cădea pe încurajarea inițiativei copilului și a luării deciziei, pe învățarea prin experimente și exersări individuale. Activitățile de învățare se desfășoară fie cu întreaga grupă de copii, fie pe grupuri mici sau individual. Ele pot lua forma activităților pe discipline sau integrate, a activităților liber-alese sau a celor de dezvoltare personală. Dintre mijloacele de realizare utilizate putem aminti: jocul liber, discuțiile libere, jocul didactic, povestirea, exercițiile cu material individual, experimentele, construcțiile, lectura după imagini, observarea, convorbirea, povestirile create de copii, memorizările, precum și alte mijloace, specifice didacticii, în funcție de nevoile educaționale ale copiilor.
5. Categoriile de activități de învățare prezente în acest plan de învățământ sunt: **Activități pe domenii de învățare (care pot fi activități integrate sau pe discipline), Jocuri și activități alese și Activități de dezvoltare personală.**

a) Activitățile pe domenii experiențiale sunt activitățile integrate sau pe discipline desfășurate cu copiii în cadrul unor proiecte planificate în funcție de temele mari propuse de curriculum, precum și de nivelul de vârstă și de nevoile și interesele copiilor din grupă. Numărul acestora indică îndeosebi numărul maxim de discipline care pot fi parcurse într-o săptămână (și ne referim la disciplinele/domeniile de învățare care pot intra în componența domeniilor experiențiale respective). Astfel, considerăm că se pot desfășura maximum 5 activități integrate pe săptămână, indiferent de nivelul de vârstă al copiilor. Așadar, educatoarea poate planifica activități de sine stătătoare, respectiv pe discipline (activități de educarea limbajului, activități matematice, de cunoașterea mediului, de educație pentru societate, de educație fizică, activități practice, educație muzicală sau activități artistico-plastice) sau activități integrate (cunoștințele din cadrul mai multor discipline pot fi îmbinate armonios pe durata unei zile întregi și, cu acest prilej, în activitatea integrată intră și jocurile și activitățile alese SAU cunoștințele interdisciplinare sunt focalizate pe anumite domenii experiențiale iar jocurile și activitățile alese se desfășoară în afara acesteia). Este important să reținem faptul că ordinea desfășurării etapelor de activități (etapa I, etapa a II-a, etapa a III-a etc.) nu este întotdeauna obligatorie, cadrul didactic având libertatea de a opta pentru varianta potrivită.

b) Jocurile și activitățile didactice alese sunt cele pe care copiii și le aleg și îi ajută pe aceștia să socializeze în mod progresiv și să se inițieze în cunoașterea lumii fizice, a mediului social și cultural căruia îi aparțin, a matematicii, comunicării, a limbajului citit și scris. Ele se desfășoară pe grupuri mici, în perechi și chiar individual. Practic, în decursul unei zile regăsim, în funcție de tipul de program (normal, prelungit sau săptămânal), două sau trei etape de jocuri și activități alese (etapa I – dimineața, înainte de începerea activităților integrate, etapa a III-a – în intervalul de după activitățile pe domenii de învățare și înainte de masa de prânz/plecarea copiilor acasă și, după caz, etapa a IV-a – în intervalul cuprins între etapa de relaxare de după amiază și plecarea copiilor de la programul prelungit acasă). Totodată, în unele cazuri, ele se pot pot regăsi ca elemente componente în cadrul activității integrate. Reușita desfășurării jocurilor și a activităților didactice alese depinde în mare măsură de modul în care este organizat și conceput mediul educațional. Acesta trebuie să stimuleze copilul, să-l ajute să se orienteze, să-l invite la acțiune. Astfel, dacă este vorba de activități desfășurate în sala de grupă, educatoarea va acorda o atenție deosebită organizării spațiului în centre ca: *Biblioteca, Colțul căsuței/Joc de rol, Construcții, Știință, Arte, Nisip și apă* și altele. Organizarea

copiilor. În funcție de spațiul disponibil, sectorizarea sălii de grupă poate cuprinde toate centrele sau cel puțin două dintre ele în care cadrul didactic pregătește zilnic „oferta” pentru copii, astfel încât aceștia să aibă posibilitatea să **aleagă** locul de învățare și joc, în funcție de disponibilitate și nevoi. Materialele care se vor regăsi zilnic în zonele/centrele/colțurile deschise nu trebuie să fie aleatorii, ci atent alese, în strânsă corelare cu tema săptămânii sau cu tema proiectului aflat în derulare. Pentru etapa jocurilor și a activităților alese desfășurate în curte, o atenție specială va fi acordată atât organizării și amenajării curții de joc, cât și siguranței pe care o oferă copiilor spațiul respectiv și dotările existente.

c) Activitățile de dezvoltare personală includ rutinele, tranzițiile și activitățile din perioada după-amiezii (pentru grupele de program prelungit sau săptămânal), inclusiv activitățile opționale.

- **Rutinele** sunt activitățile-reper după care se derulează întreaga activitate a zilei. Ele acoperă nevoile de bază ale copilului și contribuie la dezvoltarea globală a acestuia. Rutinele înglobează, de fapt, activități de tipul: *sosirea copilului, întâlnirea de dimineață, micul dejun, igiena – spălătul și toaleta, masa de prânz, somnul/perioada de relaxare de după-amiază, gustările, plecarea* și se disting prin faptul că se repetă zilnic, la intervale aproximativ stabile, cu aproape aceleași conținuturi. La întâlnirea de dimineață accentul va cădea, printre altele (calendarul naturii, prezența etc.), pe:
 1. **Autocunoaștere** (Stimă de sine, imagine de sine – *Cine sunt eu/cine ești tu?, Sunt creativ!, Fluturasul, Etichete bune, etichete rele; Inimioara de prescolar/scolar*).
 2. **Dezvoltarea abilităților de comunicare** - comunicare asertivă – *Învăț să spun NU fără să îi deranjez pe cei din jur; comunicare cu colegii/părinții/educatoarea – jocuri în diade de tipul: Cum salut?; Cum spun mulțumesc?; Cum cer iertare?; Cum mă împac cu prietenul meu?; Unele secrete nu trebuie păstrate niciodată..., în cine pot avea încredere?; Comunic în oglindă: Ce ție nu-ți place, altuia nu face!; Mima (comunicarea verbală și non-verbală a propriilor trăiri și sentimente) Sunt vesel/trist pentru că...; Azi mi-a plăcut/nu mi-a plăcut la tine...pentru că...; Tristețea/veselia în culori și forme*.
 3. **Managementul învățării prin joc** - Motivarea copilului pentru a deveni școlar - *Vreau să fiu școlar; Continuă povestea...; Meseria de elev; Cum aș vrea să fie învățătoarea mea; Eu, când voi fi școlar...*
 4. **Dezvoltarea empatiei** - *Dacă tu ești bine și eu sunt bine!; Cum să îmi fac prieteni?; Ba al meu, ba al tău; Cinci minute eu, cinci minute tu; Cum îmi aleg prietenii?; Îmi ajut prietenul?; Suntem toleranți; Azi mi s-a întâmplat...; Cum v-ați simți dacă cineva v-ar spune...?; Cum să fac surprize celor dragi etc.*
 5. **Luarea deciziilor** în funcție de anumite criterii și încurajarea alegerilor și a găsirii a cât mai multe variante de soluții la situațiile apărute - *Hei, am și eu o opinie!, M-am certat cu prietenul meu – ce pot să fac?, Vreau..., îmi permiți?, La răscruce de drumuri...*
 6. **Medierea conflictelor** - *Învăț să lucrez în echipă, Singur sau în grup?, Fără violență!, Fotograficul.*
- **Tranzițiile** sunt activități de scurtă durată, care fac **trezirea de la momentele de rutină la alte tipuri/categorii de activități de învățare, de la o activitate de învățare la alta**, în diverse momente ale zilei. Mijloacele de realizare ale acestui tip de activitate variază foarte mult, în funcție de vârsta copilului, de contextul momentului și de calitățile adultului cu rol de cadru didactic. În acest sens, ele pot lua forma unei activități desfășurate în mers ritmat, a unei activități care se desfășoară pe muzică sau în ritmul dat de recitarea unei numărători sau a unei frământări de limbă, a unei activități în care se execută concomitent cu momentul de tranziție respectiv un joc cu text și cânt cu anumite mișcări cunoscute deja de copii etc.
- **Activitățile opționale** intră tot în categoria activităților de învățare, respectiv a celor de dezvoltare personală și se includ în programul zilnic al copilului în grădiniță. Ele sunt alese de către părinți, din oferta prezentată de unitatea de învățământ la 15 septembrie și aprobată de către Consiliul director al unității. Opționalele pot fi desfășurate de către educatoarele grupei sau de un profesor specialist, care va lucra în echipă cu acestea. Programa unei activități opționale poate fi elaborată de educatoarea/profesorul care urmează să o desfășoare și, în acest caz, va fi avizată de inspectorul de specialitate sau poate fi aleasă de cel care predă opționalul respectiv din oferta de programe avizate deja de MECT sau de ISJ. Timpul afectat unei activități opționale este același cu cel destinat celorlalte activități din programul copiilor. În acest context, se va desfășura cel mult un opțional pe săptămână, pentru copiii cu vârste între 37 – 60 luni (3- 5 ani) și cel mult două, pentru copiii cu vârste între 61 – 84 luni (5 – 7 ani). Activitățile opționale se desfășoară cu maximum 10-15 copii și au menirea de a

descoperi și dezvolta înclinațiile copiilor și de a dezvolta abilități, ca o premiză pentru performanțele de mai târziu. Grupele de copii participanți la un opțional vor cuprinde 10-15 preșcolari. Activitățile opționale se desfășoară în continuare conform Notificării nr.41945/18.10.2000 (vezi Anexa 4).

- Activitățile desfășurate în perioada după-amiezii (activități recuperatorii pe domenii de învățare, recreative, de cultivare și dezvoltare a înclinațiilor) sunt tot activități de învățare. Acestea respectă ritmul propriu de învățare al copilului și aptitudinile individuale ale lui și sunt corelate cu tema săptămânală/tema proiectului și cu celelalte activități din programul zilei.
6. **Jocul este activitatea fundamentală a copilului** pe care se sprijină atât rutinele cât și tranzițiile și, evident, activitățile de învățare. El influențează întreaga conduită și prefigurează personalitatea în plină formare a acestuia. Așadar, mijloacele principale de realizare a procesului instructiv-educativ la nivel antepreșcolar și preșcolar sunt: jocul, (ca joc liber, dirijat sau didactic), activitățile didactice de învățare.
 7. Programul anual de studiu se va organiza în jurul a șase mari teme: *Cine sunt/ suntem?, Când, cum și de ce se întâmplă?, Cum este, a fost și va fi aici pe pământ?, Cum planificăm/ organizăm o activitate?, Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?* și *Ce și cum vreau să fiu?* (ordinea prezentării nu are nici o legătură cu momentul din anul școlar când pentru o temă sau alta se pot derula cu copiii diferite proiecte).
 8. Pornind de la aceste teme, anual, pe grupe de vârstă, se stabilesc proiectele care urmează a se derula cu copiii*. Intr-un an școlar, se pot derula **maximum 7 proiecte** cu o durată de maximum 5 săptămâni/proiect sau un număr mai mare de proiecte de mai mică amploare, variind între 1-3 săptămâni, în funcție de complexitatea temei abordate și de interesul copiilor pentru tema respectivă. De asemenea, pot exista și săptămâni în care copiii nu sunt implicați în nici un proiect, dar în care sunt stabilite teme săptămânale de interes pentru copii. Totodată, pot exista și proiecte de o zi și/sau proiecte transsemestriale.
 9. În medie, pentru toate cele patru intervale de vârstă, o activitate cu copiii durează între 15 și 45 de minute (de regulă, 15 minute la grupa mică, 30-45 minute maximum la grupa pregătitoare). În funcție de nivelul grupei, de particularitățile individuale ale copiilor din grupă, de conținuturile și obiectivele propuse la activitate, educatoarea va decide care este timpul efectiv necesar pentru desfășurarea fiecărei activități.
 10. Numărul de activități zilnice desfășurate cu copiii variază în funcție de **tipul de program ales de părinți** (program normal – 5 ore sau program prelungit – 10 ore), iar numărul de activități dintr-o săptămână variază în funcție de nivelul de vârstă al copiilor (respectiv: 3-5 ani și 5-6/7 ani). Totodată, pentru nivelul 3-5 ani, unde sunt numai 7 activități integrate sau pe discipline și 8 arii curriculare, recomandăm alternarea activităților artistico-plastice și de educație muzicală (aflate în aceeași arie curriculară) sau a acestora cu activitățile practice (din aria curriculară Tehnologii).
 11. Pentru grupele de vârstă cuprinse în intervalul **3-5 ani**, categoriile de activități desfășurate cu copiii vor viza îndeosebi socializarea copilului (colaborare, cooperare, negociere, luarea deciziilor în comun etc.) și obținerea treptată a unei autonomii personale, iar pentru grupele de vârstă cuprinse în intervalul **5-7 ani**, accentul se va deplasa spre pregătirea pentru școală și pentru viața socială a acestuia.
 12. Educatoarele vor respecta Programul zilnic (cu reperate orare)*** stabilit de Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului. În intervalul 1-30 septembrie, după etapa de observare a copiilor (evaluarea inițială) și după întocmirea caracterizării grupei, pe baza evaluării resurselor umane și materiale existente și după consultarea educatoarelor și a părinților, se va definitiva și aproba de către Consiliul director al unității de învățământ lista activităților opționale.
 13. În programul zilnic este obligatoriu să existe cel puțin o activitate sau un moment/secvență de mișcare (joc de mișcare cu text și cânt, activitate de educație fizică, moment de înviorare, întreceri sau trasee sportive, plimbare în aer liber etc.). Totodată, educatoarea va avea în vedere expunerea copiilor la factorii de mediu, ca și condiție pentru menținerea stării de sănătate și de călire a organismului și va scoate copiii în aer liber, cel puțin o dată pe zi, indiferent de anotimp.
 14. **Activitatea didactică a educatoarei** se compune din **5 ore** pe zi de activitate desfășurată cu grupa de minimum 10 și maximum 20 de copii și 3 ore de activitate metodică (proiectarea și pregătirea activităților pentru a doua zi, studiul individual, confecționarea materialului didactic, conceperea și realizarea unor fișe de lucru, participarea la cursuri de formare, comisii metodice, cercuri pedagogice, întâlniri metodice, schimburi de experiență etc.). La nivelul Comisiei metodice, cel puțin o zi pe săptămână va fi dedicată efectuării celor 3 ore de activitate metodică în unitate. Întreaga activitate a educatoarei va fi înregistrată în documentul juridic *Caietul de*

*** Activitatea metodică va cuprinde și un moment de lucru cu copiii și va fi ilustrată în portofoliul profesional

INV. PRESCOLAR

PLAN de ÎNVĂȚĂMÂNT - nivel preșcolar -

Intervalul de vârstă	Categoriile de activități de învățare	Nr.de activități/săptămână		Nr.ore/tură, din norma cadrului didactic, dedicate categoriilor de activități din planul de învățământ
		ON*	OP/OS*	
37 – 60 luni (3,1 - 5 ani)	Activități pe domenii experiențiale (integrate sau pe discipline)	7	+ 7	2h x 5 zile = 10h
	Jocuri si activități didactice alese	10	+ 5	1,5h x 5 zile = 7,5h
	Activități de dezvoltare personală	5	+ 10	1,5h x 5 zile = 7,5h
	TOTAL	22	+ 22	25 h
61 – 84 luni (5,1 - 7 ani)	Activități pe domenii experiențiale (integrate sau pe discipline)	10	+ 10	3h x 5 zile = 15h
	Jocuri si activități didactice alese	10	+ 5	1h x 5 zile = 5h
	Activități de dezvoltare personală	6	+ 11	1h x 5 zile = 5h
	TOTAL	26	+ 26	25 h

Notă:

* Abrevieri pentru cele trei tipuri de program din grădinițe: normal (ON), prelungit (OP) și săptămânal (OS).

La programul prelungit și săptămânal numărul de activități menționat reprezintă activitățile care se adaugă în programul de după-amiază al copiilor (tura a II-a a educatoarei).